Rättsfallssamlingen

TRIBUNALENS DOM (första avdelningen)

den 17 maj 2013*

”Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Den europeiska marknaden för lastslangar — Beslut i vilket en överträdelse av artikel 81 EG och artikel 53 i EES-avtalet konstateras — Fastställande av priser, uppdelning av marknaden och utbyte av kommersiellt känslig information — Begreppet fortlöpande eller upprepade överträdelser — Preskription — Rättssäkerhet — Likabehandling — Böter — Överträdelsens allvar och varaktighet”

I de förenade målen T-147/09 och T-148/09,

Trelleborg Industrie SAS, Clermont-Ferrrand (Frankrike), företrätt av J. Joshua, barrister, och advokaten E. Aliende Rodríguez,

sökande i mål T-147/09,

Trelleborg AB, Trelleborg (Sverige), företrätt av J. Joshua, barrister, och advokaten E. Aliende Rodríguez,

sökande i mål T-148/09,

mot

Europeiska kommissionen, företrädd av N. Khan, V. Bottka och S. Noë, samtliga i egenskap av ombud,

svarande,

angående en talan om i första hand delvis ogiltigförklaring av kommissionens beslut K(2009) 428 slutlig av den 28 januari 2009 om ett förfarande enligt artikel 81 [EG] och artikel 53 i EES-avtalet (Ärende COMP/39.406 – Lastslangar för oljeprodukter), i den del som avser sökandena, och i andra hand undanröjande eller kraftig nedsättning av de böter som ålagts sökandena i nämnda beslut,

meddelar

TRIBUNALEN (första avdelningen)

sammansatt av ordföranden J. Azizi, samt domarna M. Prek och S. Frimodt Nielsen (referent),

justitiesekreterare: handläggaren J. Weychert,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 26 april 2012,

följande

* Rättegångsspråk: engelska.

Dom

Bakgrund till tvisten

Sektorn för lastslangar för olja och gas

1 Lastslangar används för att lasta lågsvavlig råolja eller bearbetad råolja och andra oljeprodukter från offshoreanläggningar (till exempel bojlastare – som vanligtvis är förankrade på öppet hav där de fungerar som förtöjningsplats för oljetankers – eller flytande produktionsanläggningar med lagrings- och lossningsfunktioner – vilka består i ett system med flytande cisterner som används för att hämta, bearbeta och lagra olja eller gas från en angränsande plattform före omlastning till en oljetanker) till tankfartyg och därefter lossa tillbaka dem till offshoreanläggningar (till exempel bojlastare) eller på land.

2 Lastslangarna används offshore – det vill säga i eller i närheten av vatten – medan industrislangar eller markslangar används på land.

3 Varje lastslangsanläggning består, allt efter kundens behov, av ett visst antal standardslangar, särskilda slangar med kopplingar i båda ändar och ytterligare anordningar, såsom ventiler, ändkugghjul eller flytande utrustning. I förevarande mål inbegriper uttrycket lastslangar dessa ytterligare anordningar.

4 Lastslangarna används av oljebolag, bojlastartillverkare, hamnterminaler, oljeindustrin och regeringar och anskaffas antingen för nya projekt eller i ersättningssyfte.

5 Vad beträffar nya projekt ger oljeterminaler och andra slutanvändare i regel ingenjörsfirmor (även kallade materialtillverkare, OEM-företag (*original equipement manufacturer*) eller leverantörer) i uppdrag att bygga eller installera nya oljedistributionsanläggningar, såsom en fast förankrad förtöjningsplats eller flytande produktionsanläggningar med lagrings- och lossningsfunktioner. För sådana projekt anskaffar leverantören ett fullständigt installationssystem med lastslangar från en tillverkare.

6 När lastslangarna installerats måste varje beståndsdel ersättas inom ett till sju år. Slutanvändare köper ofta själva in lastslangar i ersättningssyfte (även kallad reservdelssektorn). I vissa fall centraliserar de dock inköpen via dotterbolag eller utomstående bolag vilka agerar i egenskap av underleverantörer. Reservdelsförsäljningen upptar globalt sett en större del av marknaden för lastslangar än försäljningen av nya produkter.

7 Efterfrågan på lastslangar beror till stor del på oljemarknadens utveckling och i synnerhet på oljeutvinningen i områden som är avlägset belägna i förhållande till den plats där oljan används. Efterfrågan har ökat med tiden. Den går i cykler och följer i viss mån oljeprisutvecklingen. Efterfrågan började bli stor i slutet av 60-talet och ökade i början av 70-talet, i synnerhet i oljeutvinningsområdena i Persiska viken, Nordsjön och i Nordafrika. Under 80-talet ökade efterfrågan hos framväxande nationella oljebolag i Sydamerika. I slutet av 90-talet flyttades efterfrågan till Västafrika.

8 Lastslangarna tillverkas av välkända däck- och gummitillverkningsföretag eller av något av deras spin-off-företag. De tillverkas på beställning och anpassas till kundens behov. Eftersom efterfrågan på lastslangar är spridd över ett stort geografiskt område använder sig de flesta slangtillverkare av en rad mellanhänder vilka, på vissa bestämda marknader, tillhandahåller allmänna marknadsföringstjänster och erbjuder sina produkter inom ramen för offentliga upphandlingar.

9 Lastslangar säljs över hela världen och de största tillverkarna är verksamma internationellt. Regelverket på området för lastslangar skiljer sig inte nämnvärt från ett land till ett annat och även om de tekniska kraven skiljer sig beroende på yttre förhållanden och användningssätt, uppfattas inte detta som ett hinder för att sälja lastslangar över hela världen.

10 Under den i målet aktuella perioden sålde medlemmarna i kartellen lastslangar tillverkade i Japan, Förenade kungariket, Italien och Frankrike till såväl slutanvändare som leverantörer etablerade i olika länder i Europeiska unionen och Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Även om merparten av lastslangsinstallationerna har icke-europeiska regioner som slutdestination, är vissa av de världsledande leverantörerna däremot belägna i olika länder i unionen och EES.

Beskrivning av sökandena

11 Ursprungligen var det Michelin som var verksamt inom lastslangsbranschen.

12 Bolaget CMP inom Michelin-koncernen drev den verksamheten. Michelin bildade därefter, den 28 juli 1993, ett bolag kallat SIRA, vilket inte bedrev någon verksamhet fram till den 31 mars 1995 då verksamheten inom lastslangsbranschen överfördes från CMP till SIRA. Den 26 april 1995 bytte SIRA namn till CMP. CMP har sedermera upplösts.

13 Den 28 mars 1996 ingick en av sökandena, nämligen Trelleborg AB, ett avtal med Michelin i vilket bolaget åtog sig att köpa samtliga Michelins andelar i CMP. Bolaget har därefter gått under flera olika benämningar innehållande namnet Trelleborg och från år 2005 under namnet Trelleborg Industri SAS.

14 Trelleborg är ett bolag bildat enligt svensk rätt vilket funnits sedan 1905 och vars globala omsättning år 2006 uppgick till nära 27 miljarder svenska kronor (SEK) (ungefär 2,9 miljarder euro).

15 Trelleborgskoncernen har fyra verksamhetsområden: Trelleborg Engineered Systems (som inbegriper lastslangar), Trelleborg Automotive, Trelleborg Sealing Solutions och Trelleborg Wheel Systems.

16 Trelleborg deltar i tillverkningen och försäljningen av lastslangar genom sitt dotterbolag Trelleborg Industrie, den andra sökanden, ett bolag bildat enligt fransk rätt.

Det administrativa förfarandet

17 Förenta staternas justitiedepartement samt de japanska och de brittiska konkurrensmyndigheterna inledde en förundersökning på grund av liknande omständigheter [*sekretessbelagt*] [1]. Samtidigt ingavs, den 20 december 2006, en ansökan om immunitet till Europeiska gemenskapernas kommission. Sökanden gjorde gällande rätt till förmånlig behandling enligt meddelandet om immunitet mot böter och nedsättning av böter i kartellärenden (JO C 298, 2006, s. 17), för att ha avslöjat en kartell på marknaden för lastslangar.

18 Kommissionen inledde då en utredning angående eventuell överträdelse av artikel 81 EG och artikel 53 i EES-avtalet och företog, den 2 maj 2007, en rad inspektioner hos Parker ITR, sökandena och andra berörda tillverkare, samt hos [*sekretessbelagt*] och M.W.

19 Manuli Rubber Industries SpA (MRI), Parker ITR och Bridgestone ingav var sin ansökan om förmånlig behandling till kommissionen den 4 maj, den 17 juli, respektive den 7 december 2007.

1 — Sekretessbelagda uppgifter är dolda.

20 Den 28 april 2008 antog kommissionen ett meddelande om invändningar som delgavs bolagen mellan den 29 april och den 1 maj 2008.

21 Samtliga bolag besvarade meddelandet om invändningar inom den föreskrivna fristen och begärde, med undantag för [*sekretessbelagt*]/DOM, ContiTech AG och Continental AG, att få yttra sig vid ett muntligt hörande som ägde rum den 23 juli 2008.

Det angripna beslutet

22 Den 28 januari 2009 antog kommissionen beslut K(2009) 428 slutlig om ett förfarande enligt artikel 81 [EG] och artikel 53 i EES-avtalet (Ärende COMP/39406 – Lastslangar för oljeprodukter) (nedan kallat det angripna beslutet). Av det angripna beslutet framgår i huvudsak följande:

— Beslutet är riktat till elva bolag, däribland sökandena.

— De bolag som avses i det angripna beslutet har deltagit, på ibland lite olika sätt, i en enda komplex överträdelse, vars syfte har varit fördelning av anbud, fastställande av priser, kvoter och försäljningsvillkor, uppdelning av geografiska marknader och utbyte av känslig information om priser, försäljningsvolymer och anbudsförfaranden.

— Kartellen hade åtminstone pågått sedan den 1 april 1986 (men troligen sedan i början av 70-talet) och upphört den 2 maj 2007.

— Från den 13 maj 1997 till den 21 juni 1999 (nedan kallad mellanperioden), var kartellens verksamhet begränsad och det uppstod slitningar mellan medlemmarna. Detta ledde dock inte till något egentligt avbrott i överträdelsen, utan från och med juni 1999 var dess organiserade struktur helt återställd och kartellen fungerade enligt samma tillvägagångssätt och med samma medlemmar (med undantag för ett företag vilket inte återinträdde i kartellen fullt ut förrän ett år senare). Kommissionen fann därför att tillverkarna hade gjort sig skyldiga till en enda fortlöpande överträdelse under perioden 1 april 1986–2 maj 2007 eller, för det fall överträdelsen trots allt skulle anses ha avbrutits, i vart fall en enda upprepad överträdelse. Mellanperioden beaktades inte vid beräkningen av böterna med hänsyn till att det fanns så få bevis för överträdelsen avseende denna period.

— Sökandena fälldes till ansvar avseende följande perioder:

  — Trelleborg Industrie: den 1 april till den 2 maj 2007.

  — Trelleborg: den 28 mars 1996 till den 2 maj 2007.

— Med tillämpning av kriterierna i Riktlinjer för beräkning av böter som döms ut enligt artikel 23.2 a i förordning nr 1/2003 (EUT C 210, 2006, s. 2, nedan kallade riktlinjerna) fastställdes böternas grundbelopp för vart och ett av bolagen enligt följande:

  — Kommissionen utgick från det genomsnittliga globala försäljningsvärdet för vart och ett av bolagen under perioden 2004–2006 och beaktade den försäljning som fakturerats köpare i EES.

  — Kommissionen fastställde det relevanta försäljningsvärdet för vart och ett av bolagen genom att lägga ihop respektive bolags andel av försäljningen på världsmarknaden med försäljningsvärdet inom EES, såsom föreskrivs i punkt 18 i riktlinjerna.

  — Kommissionen beaktade 25 procent av detta värde (i stället för högst 30 procent enligt riktlinjerna) med hänsyn till överträdelsens allvar.

— Det värde som då erhölls multiplicerades med antalet år som vart och ett av bolagen hade deltagit i överträdelsen.

— I enlighet med punkt 25 i riktlinjerna höjde kommissionen detta värde med 25 procent av försäljningsvärdet i avskräckande syfte.

— Kommissionen konstaterade därefter att det fanns försvårande omständigheter i två fall och att det saknades förmildrande omständigheter med avseende på övriga medlemmar i kartellen.

— Slutligen tillämpade kommissionen sitt meddelande om immunitet mot böter och nedsättning av böter i kartellärenden (se ovan i punkt 17) med avseende på två bolag.

23 Vad beträffar Trelleborg och Trelleborg Industrie fann kommissionen att försäljningsvärdet uppgick till 4 909 332 euro, utifrån en världsmarknadsandel på 15 procent. Kommissionen fastställde att Trelleborg Industrie hade deltagit i kartellen i 18 år, 11 månader och 23 dagar, vilket ger en multipliceringsfaktor på 19, och att Trelleborg hade deltagit i kartellen i 8 år, 11 månader och 28 dagar, vilket ger en multipliceringsfaktor på 9. Med tillämpning av kriterierna i föregående punkt fastställde kommissionen därefter grundbeloppet för de böter som Trelleborg Industri skulle åläggas till 24 500 000 euro, för vilket belopp Trelleborg är solidariskt ansvarigt med 12 200 000 euro.

24 Inga försvårande eller förmildrande omständigheter beaktades för deras del varför dessa belopp var dem som slutligen påfördes vart och ett av bolagen.

Förfarandet och parternas yrkanden

25 Sökandena har väckt förevarande talan genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 9 april 2009.

26 Eftersom en domare på första avdelningen hade fått förhinder, utsåg tribunalens ordförande, med stöd av artikel 32.3 i tribunalens rättegångsregler, en annan domare för att göra sammansättningen fullständig.

27 På grundval av referentens rapport beslutade tribunalen (första avdelningen) att inleda det muntliga förfarandet. Rätten anmodade parterna, såsom åtgärder för processledning enligt artikel 64 i rättegångsreglerna, att förete vissa handlingar och vissa frågor ställdes till dem skriftligen. Parterna efterkom rättens begäran.

28 Ordföranden på förstainstansrättens första avdelning beslutade den 29 februari 2012 att i enlighet med artikel 50 i rättegångsreglerna förena målen T-147/09 och T-148/09 vad gäller det muntliga förfarandet och domen.

29 I skrivelse av den 13 april 2012 upplyste sökanden i mål T-147/09 tribunalen om att bolaget återkallade sin tredje grund, vilken framställts i andra hand.

30 Genom skrivelse av den 24 april 2012 inkom sökandena med en begäran om att förhandlingen skulle hållas inom stängda dörrar.

31 Parterna utvecklade sin talan och svarade på tribunalens muntliga frågor vid förhandlingen den 26 april 2012.

32 I samband därmed återkallade sökandena sin begäran om förhandling inom stängda dörrar.

33 Trelleborg Industrie yrkar att tribunalen ska

— delvis ogiltigförklara artikel 1 i det angripna beslutet, i den del det berör bolaget och åtminstone i den del det fastställs att en överträdelse begåtts före den 21 juni 1999,

— sätta ned det bötesbelopp som bolaget ålagts i artikel 2 så att de uppenbara fel som begåtts i det angripna beslutet kan korrigeras, och

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

34 Trelleborg yrkar att domstolen ska

— delvis ogiltigförklara artikel 1 i det angripna beslutet i den del det berör bolaget och åtminstone i den del det fastställs att en överträdelse begåtts före den 21 juni 1999,

— sätta ned det bötesbelopp som bolaget ålagts i artikel 2 så att de uppenbara fel som begåtts i det angripna beslutet kan korrigeras, och

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

35 Kommissionen har yrkat att tribunalen ska

— ogilla talan, och

— förplikta sökandena att ersätta rättegångskostnaderna.

Rättslig bedömning

Yrkandena om ogiltigförklaring

36 Sökandena har åberopat två grunder till stöd för sin talan i respektive mål.

37 Den första grunden avser dels kommissionens uppenbart oriktiga bedömning av de omständigheter som föranledde den att konstatera att Trelleborg Industrie hade deltagit i en överträdelse under perioden 1 april 1986–2 maj 2007 och att Trelleborg hade deltagit i en överträdelse under perioden 28 mars 1996–2 maj 2007, dels kommissionens åsidosättande av artikel 25.2 i förordning nr 1/2003.

38 Den andra grunden avser kommissionens brist på berättigat intresse av att anta ett beslut om fastställande av en överträdelse som ägt rum före år 1999.

Den första grunden: Dels en uppenbart oriktig bedömning av de omständigheter som föranledde kommissionen att konstatera att Trelleborg Industrie deltagit i en överträdelse under perioden 1 april 1986–2 maj 2007 och att Trelleborg deltagit i en överträdelse under perioden 28 mars 1996–2 maj 2007, dels ett åsidosättande av artikel 25.2 i förordning nr 1/2003

Det angripna beslutet

39 Det framgår av skälen 148–187 i det angripna beslutet att kartellen, på grund av vissa meningsskiljaktigheter mellan medlemmarna, inte var så aktiv under perioden den 13 maj 1997 till den 11 juni 1999 för vissa bolag, medan samma period sträckte sig till den 21 juni 1999 för andra, däribland sökandena. Enligt kommissionen finns det emellertid många bevis för att centralgestalterna i kartellen – bland annat M.P., M.W., M.F. och M.C. – höll täta kontakter under denna period för att bland annat utbyta affärsuppgifter och väcka liv i kartellen, vilket slutligen skedde i juni 1999.

40 I skälen 289–307 i det angripna beslutet anges varför kommissionen ansåg att det rörde sig om en fortlöpande överträdelse eller, i vart fall, en upprepad överträdelse, trots att den funnit att kartellen inte hade varit så aktiv under mellanperioden och att det saknades anledning att påföra böter för denna period.

41 Det framgår dessutom av artikel 1 g och h i det angripna beslutet att kommissionen ansåg att en fortlöpande överträdelse hade begåtts mellan den 1 april 1986 och den 2 maj 2007 och att Trelleborg Industrie hade deltagit i denna överträdelse från den 1 april 1986 till den 2 maj 2007 medan Trelleborg hade deltagit i den från den 28 mars 1996 till den 2 maj 2007. Av skälen 187, 201–208 och 466–448 i det angripna beslutet framgår att mellanperioden har, med avseende på sökandena, betraktats som en period under vilken kartellens aktivitet var begränsad och att det inte var motiverat att ålägga böter för denna period

Parternas argument

42 Sökandena har gjort gällande dels att kommissionen, på vilken det ankommer att styrka överträdelsens varaktighet, inte har styrkt att denna fortlöpte under mellanperioden, eftersom den bevisning som kommissionen beaktade i det avseendet har feltolkats, dels att det, i vilket fall som helst, saknas bevisning för att Trelleborg Industrie och Trelleborg deltog i överträdelsen under denna period. Sökandena har i det avseendet bland annat ifrågasatt kommissionens bedömning att de anbud som fördelats före mellanperioden haft verkningar ända fram till slutet av år 1997, vilket, enligt kommissionen, åtminstone gör det möjligt att låta perioden september–december 1997 ingå i överträdelseperioden.

43 Sökandena anser dessutom att det var fel av kommissionen att kvalificera överträdelsen som fortlöpande, och att, i strid med artikel 25.2 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 [EG] och 82 [EG] (EUT L 1, 2003, s. 1), avfärda deras resonemang om att överträdelsen var preskriberad med avseende på tiden innan kartellen avbröts.

44 Sökandena ifrågasätter i det avseendet möjligheten att, såsom kommissionen har gjort gällande, kvalificera överträdelsen som fortlöpande när kartellen var avbruten under nästan två år. Likaså ifrågasätts möjligheten att i andra hand kvalificera den som en upprepad överträdelse, en kvalificering som, enligt sökandena, även den bygger på en idé om en fortlöpande överträdelse, men som inte kan användas om det har klarlagts att det skett ett avbrott i överträdelsen. En kvalificering av överträdelsen som upprepad skulle därmed även strida mot rättssäkerhetsprincipen, eftersom den innebär att kommissionen kan flytta fram preskriptionstiden i all oändlighet. Slutligen påpekas att det i vart fall inte finns angivet i artikeldelen i det angripna beslutet att överträdelsen ska kvalificeras som en upprepad överträdelse.

45 Sökandena har slutligen gjort gällande att kommissionen har avvikit från sin egen beslutspraxis och att de har särbehandlats i förhållande till MRI, ett bolag beträffande vilket kommissionen funnit att ett avbrott på fyra år – från augusti 1992 till september 1996 – innebar att det inte längre kunde åläggas böter för handlingar begångna före den 1 augusti 1992.

46 Kommissionen har bestridit dessa påståenden och anser det vara styrkt i det angripna beslutet att överträdelsen fortsatte under mellanperioden, även om kartellen hade gått in i en mindre aktiv fas. Kommissionen har emellertid, i sina skriftliga inlagor och på fråga under förhandlingen, medgett att den inte har några bevis för att sökandena deltog i de kontakter som kartellmedlemmarna uppehöll under mellanperioden.

47 Däremot anser kommissionen att det finns anledning att beakta dels de anbud som koordinerades före denna period och vilka hade verkningar ända in i november eller december 1997, dels det faktum att sökandena inte tog avstånd från samverkan under denna tid, vilket enligt rättspraxis gör det motiverat att anse att deras delaktighet i överträdelsen var fortlöpande mellan den 1 april 1986 och den 2 maj 2007.

48 Kommissionen har tillagt att, även om tribunalen skulle finna att överträdelsen inte ska kvalificeras som fortlöpande, överträdelsen i vart fall ska kvalificeras som en upprepad överträdelse, en kvalificering som dessutom angetts i andra hand i skäl 307 i det angripna beslutet. Härav följer enligt kommissionen att preskription för dess behörighet att ålägga böter för överträdelseperioden, vilken sträcker sig från 1986–1997, inte hade inträtt när det angripna beslutet antogs. Vidare anser kommissionen att det således saknar betydelse att det i artikeldelen i det angripna beslutet bara hänvisas till förekomsten av en fortlöpande överträdelse.

49 Det ska preciseras att sökandena har, på tribunalens fråga under förhandlingen, medgett att de inte bestrider att de har deltagit i överträdelsen vare sig under perioden före den 13 maj 1997, eller under perioden efter den 21 juni 1999. De anser dock att det rör sig om två olika överträdelser.

Tribunalens bedömning

– Inledande synpunkter

50 Det ska inledningsvis erinras om att det framgår av rättspraxis att det åligger kommissionen att visa inte bara att det förelegat en kartell utan också hur länge denna varade (se förstainstansrättens dom av den 15 mars 2000 i de förenade målen T-25/95, T-26/95, T-30/95-T-32/95, T-34/95-T-39/95, T-42/95-T-46/95, T-48/95, T-50/95-T-65/95, T-68/95-T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 och T-104/95, Cimenteries CBR m.fl. mot kommissionen, REG 2000, s. II-491, punkt 2802 och där angiven rättspraxis). Vad närmare gäller bevisföringen angående en överträdelse av artikel 81.1 EG, ankommer det på kommissionen att förete bevisning om de överträdelser som den har konstaterat och anföra den bevisning som krävs för att styrka de faktiska omständigheter som utgör en överträdelse (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 17 december 1998 i mål C-185/95 P, Baustahlgewebe mot kommissionen, REG 1998, s. I-8417, punkt 58, och av den 8 juli 1999 i mål C-49/92 P, kommissionen mot Anic Partecipazioni, REG 1999, s. I-4125, punkt 86). Om domstolen anser att det föreligger tvivelsmål ska företräde ges åt den lösning som gynnar det företag till vilket beslutet om fastställelse av överträdelsen riktas. Domstolen får således inte fastställa att kommissionen styrkt att den ifrågavarande överträdelsen förelegat om den finner att denna fråga fortfarande är föremål för tvivel, särskilt i samband med talan om ogiltigförklaring och/eller ändring av ett beslut om påförande av böter. I den sistnämnda situationen är det nödvändigt att beakta principen om oskuldspresumtion, vilken ingår i de grundläggande rättigheter som skyddas av unionens rättsordning och föreskrivs i artikel 48.1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, proklamerad i Nice den 7 december 2000 (EGT C 364, s. 1). Med hänsyn till de ifrågavarande överträdelsernas art och till arten av och strängheten i de därtill knutna sanktionsåtgärderna, ska principen om oskuldspresumtion tillämpas i bland annat förfaranden rörande åsidosättanden av konkurrensregler som gäller företag och som kan leda till ålägganden av böter eller viten (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 8 juli 1999 i mål C-199/92 P, Hüls mot kommissionen, REG 1999, s. I-4287, punkterna 149 och 150, och förstainstansrättens dom av den 25 oktober 2005 i mål T-38/02, Groupe Danone mot kommissionen, REG 2005, s. II-4407, punkterna 215 och 216). Kommissionen måste således förebringa exakt och överensstämmande bevisning till stöd för att den påstådda överträdelsen ägt rum (se domen i det ovannämnda målet Groupe Danone mot kommissionen, och där angiven rättspraxis).

51 Det följer emellertid även av fast rättspraxis att varje del av den bevisning som kommissionen företett inte nödvändigtvis måste motsvara dessa kriterier med avseende på varje del av överträdelsen. Det är tillräckligt att en samlad bedömning av alla de indicier som institutionen åberopat uppfyller detta krav

(se förstainstansrättens dom av den 8 juli 2004 i de förenade målen T-67/00, T-68/00, T-71/00 och T-78/00, JFE Engineering m.fl. mot kommissionen, REG 2004, s. II-2501, punkt 180 och där angiven rättspraxis).

52 Det är för övrigt vanligt att sådan verksamhet som konkurrensbegränsande avtal medför bedrivs i hemlighet, att mötena äger rum i hemlighet och att därtill hörande dokumentation begränsas till ett minimum. Härav följer att även om kommissionen upptäcker handlingar som uttryckligen bekräftar att aktörer har haft otillåten kontakt med varandra, exempelvis i form av protokoll från möten, är dessa vanligtvis fragmentariska och spridda, varför det ofta visar sig vara nödvändigt att rekonstruera vissa detaljer med hjälp av slutledning. I de flesta fall måste därför förekomsten av ett konkurrensbegränsande förfarande eller avtal härledas ur ett antal sammanträffanden och indicier som när de beaktas tillsammans och när annan hållbar förklaring saknas kan utgöra bevis för att en överträdelse av konkurrensreglerna har skett (domstolens dom av den 7 januari 2004 i de förenade målen C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P och C-219/00 P, Aalborg Portland m.fl. mot kommissionen, REG 2004, s. I-123, punkterna 55–57, och av den 25 januari 2007 i de förenade målen C-403/04 P och C-405/04 P, Sumitomo Metal Industries och Nippon Steel mot kommissionen, REG 2007, s. I-729, punkt 51).

53 Enligt rättspraxis fordras dessutom att kommissionen, när bevisning saknas som gör det möjligt att direkt fastställa överträdelsens varaktighet, åtminstone ska stödja sig på bevisning som hänför sig till omständigheter som ligger tillräckligt nära i tiden för att det rimligen ska kunna antas att överträdelsen fortsatt oavbrutet mellan två exakta dagar (förstainstansrättens dom av den 7 juli 1994 i mål T-43/92, Dunlop Slazenger mot kommissionen, REG 1994, s. II-441, punkt 79, och av den 16 november 2006 i mål T-120/04, Peróxidos Orgánicos mot kommissionen, REG 2006, s. II-4441, punkt 51 och där angiven rättspraxis).

54 Det är i förevarande mål klarlagt att kommissionen inte har några bevis för att sökandena deltog i kontakterna mellan medlemmarna i kartellen och för dess begränsade verksamhet under den mellanperiod som kommissionens redogjorde för i skälen 148–187 i det angripna beslutet.

55 Kommissionen har nämligen nöjt sig med att slå fast att sökandenas delaktighet kunde härledas ur den omständigheten att de inte tog avstånd från kartellen under mellanperioden och att det är klarlagt att deras delaktighet åtminstone pågick till november eller december 1997, på grund av verkningarna av de anbud som fördelats mellan medlemmarna i kartellen före den 13 maj 1997 (se bland annat skälen 150, 162 och 187 i det angripna beslutet).

56 Tribunalen ska därför pröva huruvida det var riktigt av kommissionen att på grundval av dessa konstateranden kvalificera den överträdelse som Trelleborg Industrie och Trelleborg gjort sig skyldiga till under perioden 1 april 1986–2 maj 2007 respektive perioden 28 mars 1996–2 maj 2007 som fortlöpande och således anse att preskriptionstiden i artikel 25.2 i förordning nr 1/2003 började löpa först från och med sistnämnda datum.

– Förekomsten av en fortlöpande överträdelse

57 Det påpekas att förekomsten av ett konkurrensbegränsande uppträdande eller avtal i de flesta fall kan härledas ur ett antal sammanträffanden och indicier som när de beaktas tillsammans, och när annan hållbar förklaring saknas, kan utgöra bevis för att en överträdelse av konkurrensreglerna har förelegat. Sådana indicier och sammanträffanden kan ge upplysning inte bara om förekomsten av konkurrensbegränsande beteenden eller avtal, utan också om hur länge fortlöpande konkurrensbegränsande beteenden har pågått eller om hur länge ett avtal som har ingåtts i strid med konkurrensreglerna har varit tillämpligt (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom i de ovan i punkt 52 nämnda förenade målen Aalborg Portland m.fl. mot kommissionen, punkt 57, och av den

21 september 2006 i mål C-105/04 P, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied mot kommissionen, REG 2006, s. I-8725, punkterna 94–96 och där angiven rättspraxis).

58 Ett sådant åsidosättande kan dessutom ske inte bara genom en enstaka handling utan även genom en serie handlingar eller genom ett fortlöpande beteende. Denna tolkning kan inte ifrågasättas med motiveringen att ett eller flera led i denna serie handlanden eller i detta fortlöpande beteende även i sig och helt isolerat kan utgöra ett åsidosättande av konkurrensreglerna. När de olika handlandena ingår i en ”samlad plan” på grund av deras identiska syfte som snedvrider konkurrensen inom den gemensamma marknaden, får kommissionen således tillskriva företag ansvar för dessa handlanden utifrån deltagandet i överträdelsen bedömd i dess helhet (domen i de ovan i punkt 52 nämnda förenade målen Aalborg Portland m.fl. mot kommissionen, och domen i det ovan i punkt 57 nämnda målet Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied mot kommissionen, punkt 110).

59 Vad gäller avsaknaden av bevis för att det förelegat ett avtal under vissa bestämda tidsperioder eller, åtminstone, för att avtalet genomförts av ett företag under en viss period, erinrar tribunalen om att den omständigheten att ett sådant bevis inte har lagts fram beträffande vissa bestämda perioder inte hindrar att överträdelsen kan anses omfatta en övergripande tidsperiod som är längre än sistnämnda perioder, om ett sådant konstaterande grundas på objektiva och samstämmiga indicier. Att den konkurrensbegränsande samverkan, inom ramen för en överträdelse som pågår under flera år, kommer till uttryck vid olika perioder, som kan vara mer eller mindre åtskilda i tiden, påverkar inte förekomsten av denna samverkan, förutsatt att de olika handlingar som är en del av överträdelsen har samma syfte och ingår i en enda och fortlöpande överträdelse (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 57 nämnda målet Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied mot kommissionen, punkterna 97 och 98, se även, för ett liknande resonemang, domen i de ovan i punkt 52 nämnda förenade målen Aalborg Portland m.fl. mot kommissionen, punkt 260).

60 Unionsdomstolarna har identifierat flera kriterier som är relevanta vid bedömningen av huruvida en enda överträdelse ska anses föreligga, inklusive de aktuella förfarandenas gemensamma syften (förstainstansrättens dom av den 20 mars 2002 i mål T-21/99, Dansk Rørindustri mot kommissionen, REG 2002, s. II-1681, punkt 67, se även, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 21 september 2006 i mål C-113/04 P, Technische Unie mot kommissionen, REG 2006, s. I-8831, punkterna 170 och 171, och förstainstansrättens dom av den 27 september 2006 i mål T-43/02, Jungbunzlauer mot kommissionen, REG 2006, s. II-3435, punkt 312), huruvida de berörda varorna eller tjänsterna är identiska (se, för ett liknande resonemang, förstainstansrättens dom av den 15 juni 2005 i de förenade målen T-71/03, T-74/03, T-87/03 och T-91/03, Tokai Carbon m.fl. mot kommissionen, REG 2005, ej publicerad i rättsfallssamlingen, punkterna 118, 119 och 124, samt domen i det ovannämnda målet Jungbunzlauer mot kommissionen, punkt 312), huruvida det är samma företag som har deltagit (domen i det ovannämnda målet Jungbunzlauer mot kommissionen, punkt 312) och huruvida sättet för genomförande är identiskt (domen i det ovannämnda målet Dansk Rørindustri mot kommissionen, punkt 68). Omständigheter såsom att samma fysiska personer har varit inblandade å företagets vägnar och att de aktuella förfarandena har tillämpats inom samma geografiska område kan också anses vara relevanta vid denna bedömning.

61 Enligt rättspraxis kan kommissionen således presumera att överträdelsen – eller ett företags delaktighet i överträdelsen – inte har avbrutits, även om det saknas bevisning för att en överträdelse ägt rum under vissa bestämda perioder, i den mån de olika ageranden som överträdelsen består i har haft samma syfte och kan anses ha skett inom ramen för en enda fortlöpande överträdelse, då ett sådant konstaterande ska vara grundat på objektiva och samstämmiga indicier som tyder på att det har funnits en samlad plan.

62 Begreppet fortlöpande överträdelse möjliggör när dessa villkor är uppfyllda för kommissionen att ålägga böter för hela den beaktade överträdelseperioden och avgör vid vilket datum preskriptionstiden börjar löpa, det vill säga den dag då den fortlöpande överträdelsen upphörde.

63 De företag som anklagas för otillåten samverkan kan emellertid försöka bryta denna presumtion genom att åberopa indicier eller bevisning som styrker att överträdelsen – eller deras delaktighet i denna – tvärtom inte fullföljdes under dessa perioder.

64 Under förhandlingen nekade visserligen inte sökandena till att de aktuella förfarandena hade ett gemensamt syfte, att de berörda varorna var identiska, att det var samma företag som deltog i den otillåtna samverkan, att det huvudsakliga sättet för genomförande var detsamma, att samma fysiska personer var inblandade å företagets vägnar och slutligen att förfarandena tillämpades inom samma geografiska område såväl före maj månad år 1997 som efter juni månad år 1999.

65 Dessa konstateranden stödjer kanske påståendet att det fanns en samlad plan före och efter mellanperioden, men det kan även konstateras att kommissionen fastställde i det angripna beslutet dels att kartellen genomgått en kris som märkbart förändrat dess funktion och försämrat relationerna mellan medlemmarna, på så sätt att den gick på sparlåga under mellanperioden, dels att vissa centralgestalter – i synnerhet M.P., M.F., M.C. och M.W. – i huvudsak hade utnyttjat sina kontakter i ett försök att öka samverkan mellan de berörda företagen (se skälen 148–187 i det angripna beslutet), vilket var skälet till att kommissionen inte ålade någon av kartellmedlemmarna böter för denna mellanperiod.

66 Det ska dock konstateras att kommissionen inte har några bevis för att sökandena var inblandade i dessa multilaterala kontakter under mellanperioden, vilken varade i över två år, eller att de skulle ha deltagit i möten som ägt rum i syfte att åter väcka liv i kartellen, eller att de ens har haft kännedom om dessa möten.

67 Sökandenas påstående att de faktiskt avbröt sitt deltagande förefaller i det sammanhanget vara tillräckligt underbyggt och sannolikt för att bryta presumtionen ovan i punkt 61, enligt vilken deras delaktighet, även om den var passiv, fortlöpte utan att det fanns några bevis för det. Med hänsyn till att aktiviteten inom kartellen var mycket begränsad eller till och med obefintlig under mellanperioden, vilken sträckte sig från maj 1997 till juni 1999, och i avsaknad av objektiva och samstämmiga indicier på att sökandena fortfarande ville väcka liv i denna kartell eller stödja dess syften, hade kommissionen inte rätt att presumera en fortlöpande delaktighet, om än passiv, för deras del.

68 Kommissionen har emellertid i sina skriftliga inlagor åberopat rättspraxis (se domen i det ovan i punkt 50 nämnda målet kommissionen mot Anic Partecipazioni, punkterna 83 och 84) enligt vilken företaget, för att befrias från ansvar, måste ta avstånd från kartellen på ett så öppet och tydligt sätt att övriga deltagare förstår att det inte längre stödjer kartellens allmänna syften. Kommissionen har härav slutit sig till att, genom att inte ta avstånd från samverkan under mellanperioden, sökandenas mindre aktiva delaktighet i kartellen under denna överträdelseperiod ändå kan hållas emot dem, utan att det för den skull behöver leda till att de åläggs böter för perioden i fråga. Det framgår nämligen av denna rättspraxis att ett tyst godkännande av ett initiativ utan ett offentligt avståndstagande från dess innehåll eller utan att anmäla det till de administrativa myndigheterna uppmuntrar till fortsatt överträdelse och hindrar dess upptäckt, vilket utgör ett passivt deltagande i överträdelsen som kan ådra det aktuella företaget ansvar. För det första framgår det av det angripna beslutet att kartellens normala verksamhet avbröts under mellanperioden som varade i över två år. För det andra har det inte styrkts att sökandena deltog i de kontakter som uppehölls under mellanperioden i syfte att väcka liv i kartellen eller att de var medvetna om det. För det tredje, även om kommissionens resonemang godtas vad beträffar att effekterna av fördelningen av anbud före maj 1997 höll i sig till åtminstone november eller december 1997, innebär detta hursomhelst att en period på 18 månader förflöt innan kartellen återupptogs, avseende vilken det inte föreligger några objektiva och samstämmiga indicier på att sökandena deltog i de kontakter som kartellmedlemmarna uppehöll

under kartellens krisperiod. Kommissionen kunde därför inte kritisera sökandena för att under mellanperioden inte ta avstånd från vissa av de ageranden som kartellmedlemmarna företog i syfte att gjuta nytt liv i kartellen.

69 Med hänsyn till omständigheterna i detta fall konstaterar tribunalen att genom att inte öppet ta avstånd gentemot övriga kartellmedlemmar kunde sökandena inte ge dessa intrycket av att sökandena fortfarande deltog åtminstone passivt, varför deras agerande inte kunde förstås som ett tyst medgivande av ett konkurrenssnedvridande initiativ. I avsaknad av indicier på att sökandena kände till de kontakter som de övriga medlemmarna uppehöll under mellanperioden i syfte att återuppliva kartellen, vars normala aktivitet hade avbrutits, saknade kommissionen grund för att påstå att sökandena ska dela ansvaret för att de inte öppet tog avstånd från innehållet i kartellen. Detta räcker nämligen inte i sig för att reparera bristen på objektiva och samstämmiga indicier som hade kunnat fastställa att de med all sannolikhet, i såväl objektiv som subjektiv mening, fortsatt att delta i och samtycka till en enda överträdelse under denna period.

70 Kommissionen kunde således inte lagligen slå fast att sökandena hade begått en enda fortlöpande överträdelse. Detta fel innebär dock inte nödvändigtvis att kommissionen har åsidosatt artikel 25.2 i förordning nr 1/2003.

71 Med hänsyn till att överträdelsen inte kan kvalificeras som fortlöpande i förevarande fall ska det, i syfte att fastställa huruvida preskription har inträtt enligt artikel 25.2 i förordning nr 1/2003, prövas huruvida den, vilket sökandena har ifrågasatt, i stället ska kvalificeras som en upprepad överträdelse.

– Förekomsten av en upprepad överträdelse

72 Eftersom det råder oenighet mellan parterna om tolkningen av begreppet upprepad överträdelse bör begreppets innebörd först och främst anges i relation till begreppet fortlöpande överträdelse i den mening som avses i artikel 25.2 i förordning nr 1/2003.

73 Vid en tolkning av en unionsbestämmelses ordalydelse ska hänsyn tas till den omständigheten att unionsrättens bestämmelser är avfattade på flera olika språk och att alla språkversioner är giltiga. Vid tolkningen av en sådan bestämmelse måste således de olika språkversionerna jämföras (domstolens dom av den 6 oktober 1982 i mål 283/81, CILFIT, REG 1982, s. 3415, punkt 18; svensk specialutgåva, volym 6, s. 513). På grund av nödvändigheten av en enhetlig tillämpning och tolkning av unionsrättsliga bestämmelser är det uteslutet att endast en språkversion av en bestämmelses ordalydelse tas i beaktande i fall där det råder osäkerhet. Det krävs tvärtom att den aktuella bestämmelsens ordalydelse tolkas och tillämpas mot bakgrund av de övriga officiella språkversionerna (dom av den 19 april 2007 i mål C-63/06, Profisa, REG 2007, s. I-3239, punkt 13 och där angiven rättspraxis). I händelse av skillnader mellan de olika språkversionerna av en unionsrättslig text, ska den bestämmelse som det är fråga om dessutom tolkas mot bakgrund av den allmänna systematiken i och syftet med de föreskrifter i vilka den ingår (se domen i det ovannämnda målet Profisa, punkt 14 och där angiven rättspraxis).

74 Mer allmänt gäller, vid tolkningen av en unionsrättslig bestämmelse, att inte bara bestämmelsens lydelse ska beaktas, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som den ingår i (domstolens dom av den 17 november 1983 i mål 292/82, Merck, REG 1983, s. 3781, punkt 12) samt bestämmelserna i unionsrätten som helhet (domen i det ovan i punkt 73 nämnda målet CILFIT, punkt 20).

75 Tribunalen påpekar för det första att artikel 1.2 i rådets förordning (EEG) nr 2988/74 av den 26 november 1974 om preskriptionstider i fråga om förfaranden och verkställande av påföljder enligt Europeiska ekonomiska gemenskapens transport- och konkurrensregler (EGT L 319, s. 1; svensk

specialutgåva, område 8, volym 1, s. 48), som ligger till grund för preskriptionsbestämmelserna i förordning nr 1/2003, avsåg ”les infractions continues ou continuées”. [Övers. anm. i den svenska språkversionen ”fortsatta eller upprepade överträdelser”.]

76 Det ska i det avseendet påpekas att domstolen har, i fråga om upprepade överträdelser i artikel 1 i förordning nr 2988/74, slagit fast att även om begreppet upprepad överträdelse har olika innehåll i olika medlemsstaters rättsordningar omfattar det i vilket fall som helst en samling rättsstridiga beteenden eller åtgärder för verkställighet av en enda överträdelse, där det subjektiva elementet är detsamma (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 8 juli 1999 i mål C-235/92 P, Montecatini mot kommissionen, REG 1999, s. I-4539, punkt 195).

77 I den franska versionen av artikel 25.2 i förordning nr 1/2003, har begreppet ersatts av begreppet ”infractions continues ou répétées”. [Övers. anm. i den svenska språkversionen ”fortsatta eller upprepade överträdelser”.]

78 Ändringen gjordes emellertid inte i bestämmelsens samtliga språkversioner.

79 I den engelska versionen av artikel 1.2 i förordning nr 2988/74 användes redan orden ”continuing or repeated infringements” och denna terminologi bibehölls i den engelska versionen av artikel 25.2 i förordning nr 1/2003.

80 När förordning nr 1/2003 antogs bibehöll dessutom lagstiftaren, i de flesta språkversionerna, terminologin i förordning nr 2988/74 (det rör sig om den spanska, den danska, den tyska, den grekiska, den nederländska, den finska och den svenska språkversionen), medan de övriga språkversionerna ändrades på så sätt att begreppet ”infraction continuée” byttes ut mot ”infraction répétée” (detta skedde i den italienska och den portugisiska språkversionen).

81 I skäl 31 i förordning nr 1/2003 anges dessutom följande:

”Reglerna om preskriptionstider för åläggande av böter och föreläggande av viten har införts genom rådets förordning ... nr 2988/74, som även behandlar påföljder på transportområdet ... För att klargöra den rättsliga ramen bör därför förordning ... nr 2988/74 ändras så att den inte är tillämplig inom det område som täcks av den här förordningen, och preskriptionsregler bör införas i den här förordningen.”

82 Det har således inte varit lagstiftarens avsikt att ändra innebörden i den tidigare bestämmelsen i samband med att rådets förordning nr 17 av den 6 februari 1962, första förordningen om tillämpning av artiklarna [81 EG] och [82 EG] (EGT 13, 1962, s. 204; svensk specialutgåva, område 8, volym 1, s. 8) omarbetades, trots att terminologin ändrats i vissa språkversioner, utan snarare tvärtom, att undanröja den eventuella osäkerhet som användningen av begreppet ”infraction continuée” gav upphov till.

83 För det andra görs det åtskillnad mellan begreppen upprepad överträdelse och fortlöpande överträdelse (se, för ett liknande resonemang, tribunalens dom av den 19 maj 2010 i mål T-18/05, IMI m.fl. mot kommissionen, REG 2010, s. II-1769, punkterna 96 och 97), vilken distinktion numera har bekräftats av användningen av konjunktionen ”eller” i artikel 25.2 i förordning nr 1/2003.

84 Sökandena kan således inte vinna framgång med argumentet att det ska göras åtskillnad mellan en ”normal” överträdelse och en ”fortlöpande och upprepad” överträdelse.

85 Slutligen avser begreppet en enda överträdelse det fallet att flera företag har deltagit i en överträdelse som består i ett fortlöpande beteende i avsikt att nå ett enda ekonomiskt mål som syftar till att snedvrida konkurrensen eller individuella överträdelser som är förenade genom samma syfte och samma aktörer (se, för ett liknande resonemang, förstainstansrättens dom av den 8 juli 2008 i mål

T-53/03, BPB mot kommissionen, REG 2008, s. II-1333, punkt 257, och tribunalens dom av den 28 april 2010 i mål T-446/05, Amann & Söhne och Cousin Filterie mot kommissionen, REG 2010, s. II-1255, punkt 89).

86 Med andra ord är det sättet på vilket överträdelsen har begåtts som ligger till grund för kvalificeringen av den som en enda antingen fortlöpande eller upprepad överträdelse.

87 Vad beträffar den fortlöpande överträdelsen påpekas även att begreppet samlad plan möjliggör för kommissionen att presumera att en begången överträdelse inte har avbrutits även om det saknas bevis för att det berörda företaget deltog i den under en viss period, förutsatt att det var delaktigt i den såväl före som efter denna period och att det saknas bevis för eller indicier som tyder på att det berörda företaget hade avbrutit sitt deltagande i överträdelsen. Under sådana omständigheter kan kommissionen ålägga böter för hela överträdelseperioden, inklusive den period under vilken det saknas bevis för att det berörda företaget deltog i överträdelsen (se ovan punkterna 60–62).

88 En överträdelse kan däremot betraktas som upprepad när ett företag har avbrutit sin delaktighet i överträdelsen men samtidigt deltagit i den såväl före som efter detta avbrott om det – precis på samma sätt som för den fortlöpande överträdelsen (se ovan i punkt 60) – finns ett gemensamt syfte som företaget eftersträvat såväl före som efter avbrottet, vilket kan härledas från det faktum att de aktuella förfarandena har gemensamma syften, att det rör sig om samma produkter, att samma företag har deltagit i den otillåtna samverkan, att sättet för genomförande är identiskt, att samma fysiska personer har varit inblandade å företagets vägnar och att de aktuella förfarandena har tillämpats inom samma geografiska område. Det rör sig då om en enda upprepad överträdelse och kommissionen kan ålägga böter för hela överträdelseperioden men däremot inte avseende den period under vilken överträdelsen var avbruten.

89 Skilda överträdelseepisoder som samma företag har deltagit i, men där ett gemensamt syfte inte går att styrka, kan således inte kvalificeras som en enda – fortlöpande eller upprepad – överträdelse, utan utgör skilda överträdelser.

90 Kommissionen har i förevarande fall medgett att det saknas bevis för att sökandena deltog i överträdelsen under mellanperioden, som varade i över två år. Några böter har heller inte ålagts för denna period.

91 Sökandena har däremot vidgått att de deltog i en överträdelse före och efter mellanperioden samt har under förhandlingen medgett att de inte bestrider att förfarandena hade samma syfte, att det rörde sig om samma produkter, att samma företag deltog i den otillåtna samverkan, att sättet för genomförandet var identiskt, att samma fysiska personer var inblandade å företagets vägnar och slutligen att de aktuella förfarandena tillämpades inom samma geografiska område, före maj månad år 1997 och efter juni månad år 1999.

92 Tribunalen kan därför inte annat än konstatera att Trelleborg Industrie har begått en enda upprepad överträdelse från april 1986 till 13 maj 1997 och från den 21 juni 1999 till maj 2007 och att Trelleborg har begått en enda upprepad överträdelse från den 28 mars 1996 till den 13 maj 1997 och från den 21 juni 1999 till maj 2007. Att kommissionen felaktigt kvalificerat överträdelsen som en fortlöpande överträdelse hindrar nämligen inte tribunalen från att omkvalificera den såsom en upprepad överträdelse med hänsyn till de omständigheter som framgår av handlingarna i det administrativa ärendet och på vilka det angripna beslutet är grundat (se, analogt, domen i det ovan i punkt 83 nämnda målet IMI m.fl. mot kommissionen, punkterna 96 och 97, se, även analogt, förstainstansrättens dom av den 30 november 2009 i de förenade målen T-427/04 och T-17/05, Frankrike och France Télécom mot kommissionen, REG 2009, s. II-4315, punkterna 322–325, vilken dom domstolen, efter överklagande, fastställde i dom av den 8 december 2011 i mål C-81/10 P, France Télécom mot kommissionen, REG 2011, s. I-12899, punkt 80 och följande punkter).

93 Denna slutsats påverkas inte av sökandenas argument att, för det fall det rör sig om en upprepad överträdelse såsom kommissionen gjort gällande i andra hand (se ovan i punkterna 22 och 40), preskriptionstiden skulle kunna skjutas upp i all oändlighet och på så sätt tillintetgöras, vilket strider mot rättssäkerhetsprincipen.

94 Sökandena kan inte vinna framgång med detta resonemang. När villkoren för att kvalificera överträdelsen som upprepad är uppfyllda skjuts för det första preskriptionstiden enligt artikel 25.2 i förordning nr 1/2003 upp. För det andra kan inte påståendet att kvalificeringen av överträdelsen som upprepad skulle vara oskälig bedömas hypotetiskt utan beror i det allt väsentligaste på omständigheterna i det enskilda fallet och i synnerhet på kommissionens förmåga att styrka att det rör sig om enda överträdelse under de olika perioder som avses.

– Konsekvenserna av kvalificeringen av överträdelsen såsom upprepad med avseende på preskriptionen

95 Eftersom Trelleborg Industrie har begått en enda upprepad överträdelse från april 1986 till maj 1997 och från juni 1999 till maj 2007, och då Trelleborg har begått en enda upprepad överträdelse från mars 1996 till maj 1997 och från juni 1999 till maj 2007, är överträdelseperioden före den 13 maj 1997 inte preskriberad.

– Övriga anmärkningar

96 Vad gäller påståendet att rättssäkerhetsprincipen har åsidosatts erinrar tribunalen om att denna princip utgör en grundläggande unionsrättslig princip som bland annat ställer krav på att en reglering ska vara klar och precis, så att enskilda på ett otvetydigt sätt kan få kännedom om sina rättigheter och skyldigheter och vidta åtgärder i enlighet därmed. Det finns emellertid alltid en viss grad av osäkerhet beträffande innebörden och räckvidden av en rättsregel, varför det finns anledning att pröva huruvida rättsakten i fråga är så tvetydigt formulerad att rättssökande inte med tillräcklig säkerhet kan skingra eventuella tvivel om den omtvistade rättsaktens räckvidd eller innebörd (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 14 april 2005 i mål C-110/03, Belgien mot kommissionen, REG 2005, s. I-2801, punkterna 30 och 31).

97 I den mån de kriterier som kan läggas till grund för slutsatsen att det rör sig om en upprepad överträdelse är klara och precisa och inte är så tvetydigt formulerade att rättssökande inte med tillräcklig säkerhet kan skingra eventuella tvivel om deras räckvidd eller innebörd, kan det konstateras att förutsebarheten med den rättsliga situationen är säkerställd och talan kan inte vinna bifall på den grunden att rättssäkerhetsprincipen har åsidosatts.

98 Vad gäller påståendet att likabehandlingsprincipen har åsidosatts erinrar tribunalen om att likabehandlingsprincipen och icke-diskrimineringsprincipen innebär att lika situationer inte får behandlas olika och att olika situationer inte får behandlas lika, såvida det inte finns sakliga skäl för en sådan behandling (se domstolens dom av den 15 april 2010 i mål C-485/08 P, Gualtieri mot kommissionen, REG 2010, s. I-3009, punkt 70).

99 Kommissionen har i förevarande fall gjort gällande att den visserligen slagit fast att MRI begått en överträdelse som sträckte sig från den 1 april 1986 till den 1 augusti 1992 och från den 3 september 1996 till den 2 maj 2007, utan att för den skull anse att MRI gjort sig skyldigt till en upprepad överträdelse. Vidare ålade inte kommissionen företaget böter för perioden före den 1 augusti 1992 utan valde – med stöd av sitt utrymme för skönsmässig bedömning – att inte ålägga någon sanktion för perioden innan MRI avbröt sitt deltagande i överträdelsen, och detta trots att kommissionen hade kunnat konstatera att det rörde sig om en upprepad överträdelse.

100 Tribunalen delar kommissionens bedömning att den enligt artikel 23.2 i förordning nr 1/2003 har ett utrymme för skönsmässig bedömning av huruvida den ska ålägga den som gjort sig skyldig till en överträdelse av artikel 81 EG böter. Detta beslutsutrymme ska emellertid tillämpas med beaktande av principen om likabehandling.

101 Vidare konstateras att MRI:s och sökandenas situation inte kan likställas.

102 MRI har nämligen inte ålagts någon sanktion för sin delaktighet i kartellen för perioden före den 1 augusti 1992 och det avbrott som kommissionen har beaktat sträcker sig från detta datum till den 3 september 1996, medan det avbrott som sökandena åberopar enbart rör mellanperioden.

103 Talan kan således inte bifallas på den grunden att likabehandlingsprincipen har åsidosatts.

104 Det kan tilläggas att även om kommissionen skulle ha tillämpat preskriptionsreglerna felaktigt med avseende på MRI finner tribunalen under alla omständigheter att en sådan lagstridighet, vilken inte är föremål för förevarande tvist, inte i något fall kan medföra att sökandenas talan om ogiltigförklaring ska anses välgrundad. Tribunalen betonar att likabehandlingsprincipen ska tillämpas mot bakgrund av legalitetsprincipen, vilket innebär att ingen till sin egen förmån kan åberopa en rättsstridig åtgärd som har gynnat någon annan. Att en lagstridighet eventuellt har begåtts med avseende på ett annat företag som inte är part i förevarande mål innebär inte att tribunalen kan fastställa att sökandena diskriminerats och därigenom utsatts för en lagstridig åtgärd. Ett sådant ställningstagande skulle vara detsamma som att införa principen ”lika lagstridig behandling” endast på grund av att ett annat företag som möjligen befinner sig i en likartad situation utan rättsligt stöd har undgått en sanktionsåtgärd (se domen i det ovan i punkt 53 nämnda målet Peróxidos Orgánicos mot kommissionen, punkt 77 och där angiven rättspraxis).

105 Det angripna beslutet ska således ogiltigförklaras i den del det konstateras att Trelleborg Industrie har begått en fortlöpande överträdelse under perioden 1 april 1986–2 maj 2007, och att Trelleborg har begått en fortlöpande överträdelse under perioden 28 mars 1996–2 maj 2007. Talan ska däremot inte vinna bifall på den grunden att preskription har inträtt.

Den andra grunden: Kommissionens brist på berättigat intresse av att anta ett beslut om förekomsten av överträdelse före år 1999

Parternas argument

106 Sökandena har gjort gällande att kommissionen i princip har rätt att fastställa att en överträdelse har begåtts även om den är preskriberad. Det framgår emellertid av rättspraxis att kommissionen i en sådan situation borde ha visat att den hade ett berättigat intresse av ett sådant konstaterande, det vill säga förklara på vilket sätt omständigheterna gjort det nödvändigt att anta ett beslut om fastställande av överträdelser som upphört minst tolv månader innan det angripna beslutet antogs.

107 Kommissionen har bestritt dessa påståenden.

Tribunalens bedömning

108 Eftersom tribunalen, i samband med prövningen av den första grunden, slog fast att den överträdelse som sökandena gjort sig skyldiga till ska kvalificeras som en enda upprepad överträdelse (se ovan i punkt 92) och att överträdelseperioden före den 13 maj 1997 inte är preskriberad (se ovan i punkt 95), kan talan inte vinna bifall på den andra grunden.

Ändringsyrkandena

109 Sökandena har yrkat att det angripna beslutet ska ändras och att böterna ska sättas ned.

110 Tribunalen påpekar att enligt artikel 261 FEUF får domstolen i kraft av förordningar som Europaparlamentet och Europeiska unionens råd gemensamt antar enligt bestämmelserna i EUF-fördraget ges obegränsad behörighet i fråga om de påföljder som föreskrivs i dessa förordningar. Unionsdomstolarna har getts en sådan behörighet genom artikel 31 i förordning nr 1/2003. Förutom att pröva påföljdens lagenlighet är således unionsdomstolen behörig att ersätta kommissionens bedömning med sin egen bedömning. Följaktligen kan unionsdomstolen undanröja, sätta ned eller höja de böter eller viten som ålagts. Av detta följer att unionsdomstolarna är behöriga att utöva sin fulla prövningsrätt när frågan om böternas belopp har väckts och att de får utöva sin behörighet i detta avseende såväl för att sätta ned bötesbeloppet som för att höja det (se domstolens dom av den 8 februari 2007 i mål C-3/06 P, Groupe Danone mot kommissionen, REG 2007, s. I-1331, punkterna 60–62 och där angiven rättspraxis).

111 Enligt artikel 23.3 i förordning nr 1/2003 ska, när bötesbeloppet fastställs, dessutom hänsyn tas både till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den pågått.

112 Domstolen har slagit fast att, när bötesbeloppet fastställs, hänsyn ska tas till hur länge överträdelserna pågått och till alla omständigheter som kan påverka bedömningen av överträdelsernas allvar, såsom de enskilda företagens beteende och roll vid genomförandet av de samordnade förfarandena, den vinst företagen kunnat göra genom dessa förfaranden, deras storlek och värdet på de aktuella varorna samt den risk som överträdelser av detta slag innebär för genomförandet av unionens mål (se domstolens dom av den 8 december 2011 i mål C-386/10 P, Chalkor mot kommissionen, REU 2011, s. I-13085, punkt 56 och där angiven rättspraxis).

113 Domstolen har även fastställt att sådana objektiva omständigheter som innehållet i och varaktigheten av de konkurrensbegränsande beteendena, deras antal och intensitet, omfattningen av den berörda marknaden och den skada som samhällsekonomin har lidit ska beaktas. Vid bedömningen ska även de ansvariga företagens relativa storlek och marknadsandel beaktas, liksom eventuell förekomst av upprepade överträdelser (domen i det ovan i punkt 112 nämnda målet Chalkor mot kommissionen, punkt 57).

114 Det ska i det avseendet påpekas att tribunalens fastställelse av bötesbelopp, inom ramen för sin fulla prövningsrätt, inte har karaktären av en exakt räkneoperation. För övrigt är tribunalen inte bunden av kommissionens beräkningar, utan ska göra en egen bedömning med beaktande av omständigheterna i det enskilda fallet (förstainstansrättens dom av den 14 september 2004 i mål T-156/94, Aristrain mot kommissionen, REG 1999, ej publicerad i rättsfallssamlingen, punkt 43).

115 Det ska i förevarande fall påpekas att om den överträdelse som sökandena har begått inte kan kvalificeras som fortlöpande (se ovan i punkt 71), är det icke desto mindre frågan om en upprepad överträdelse (se ovan i punkt 95). Vidare ska det konstateras att kommissionen inte ålade sökandena böter för mellanperioden. Kommissionens felaktiga kvalificering av överträdelsen som sökandena lagts till last såsom fortlöpande påverkade således inte dess bedömning av hur länge överträdelsen hade pågått när bötesbeloppet fastställdes.

116 Det ska i förevarande fall påpekas att kartellen utan tvekan var allvarlig med hänsyn till att de lagstridiga ageranden som sökandena deltog i fullt ut bestod i fördelning av anbud, prisfastställelse, fastställande av kvoter, försäljningsvillkor, uppdelning av geografiska marknader och utbyte av känslig information om priser, försäljningsvolymer och anbudsförfaranden. Dessutom rör det sig om en världsomspännande kartell.

117 Därtill kommer att Trelleborg Industrie begick överträdelsen under en synnerligen lång period på 18 år och elva månader. Trelleborg var å sin sida solidariskt ansvarigt för sitt dotterbolags agerande under åtta år och elva månader.

118 Tribunalen finner att det följaktligen saknas anledning att sätta ned de böter som sökandena har ålagts.

119 Yrkandet om ändring av det angripna beslutet ska således ogillas.

120 Det angripna beslutet ska därför delvis ogiltigförklaras och i övrigt ogillas.

Rättegångskostnader

121 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Enligt artikel 87.3 första stycket i rättegångsreglerna kan tribunalen emellertid, om parterna ömsom tappar målet på en eller flera punkter eller om särskilda omständigheter motiverar det, besluta att kostnaderna ska delas eller att vardera parten ska bära sina kostnader.

122 Såsom sökandena mycket riktigt har gjort gällande ska det i förevarande fall konstateras att kommissionen felaktigt fastställde att sökandena gjort sig skyldiga till en fortlöpande överträdelse mellan den 1 april 1986 och den 2 maj 2007. Denna lagstridighet påverkar emellertid inte beräkningen av böterna. Tribunalen finner därför att det mot bakgrund av omständigheterna i förevarande fall är skäligt att vardera parten bär sin rättegångskostnad.

Mot denna bakgrund beslutar

TRIBUNALEN (första avdelningen)

följande:

1) Artikel 1 g och 1 h i kommissionens beslut K(2009) 428 slutlig av den 28 januari 2009 om ett förfarande enligt artikel 81 [EG] och artikel 53 i EES-avtalet (Ärende COMP/39406 – Lastslangar för oljeprodukter) ogiltigförklaras i den del den avser perioden 13 maj 1997–21 juni 1999.

2) Talan ogillas i övrigt.

3) Vardera parten ska bära sin rättegångskostnad.

Azizi Prek Frimodt Nielsen

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 17 maj 2013.

Underskrifter

Innehållsförteckning

Bakgrund till tvisten 2

Sektorn för lastslangar för olja och gas 2

Beskrivning av sökandena 3

Det administrativa förfarandet 3

Det angripna beslutet 4

Förfarandet och parternas yrkanden 5

Rättslig bedömning 6

Yrkandena om ogiltigförklaring 6

Den första grunden: Dels en uppenbart oriktig bedömning av de omständigheter som föranledde kommissionen att konstatera att Trelleborg Industrie deltagit i en överträdelse under perioden 1 april 1986–2 maj 2007 och att Trelleborg deltagit i en överträdelse under perioden 28 mars 1996–2 maj 2007, dels ett åsidosättande av artikel 25.2 i förordning nr 1/2003 6

Det angripna beslutet 6

Parternas argument 7

Tribunalens bedömning 8

– Inledande synpunkter 8

– Förekomsten av en fortlöpande överträdelse 9

– Förekomsten av en upprepad överträdelse 12

– Konsekvenserna av kvalificeringen av överträdelsen såsom upprepad med avseende på preskriptionen 15

– Övriga anmärkningar 15

Den andra grunden: Kommissionens brist på berättigat intresse av att anta ett beslut om förekomsten av överträdelse före år 1999 16

Parternas argument 16

Tribunalens bedömning 16

Ändringsyrkandena 17

Rättegångskostnader 18